

Vergaderjaar 2023–2024

36 403

Wijziging van de Tabaks- en rookwarenwet, houdende regeling van nicotineproducten zonder tabak en nicotineapparaten

B

VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT¹

Vastgesteld 18 juni 2024

Het gewijzigd wetsvoorstel heeft de commissie aanleiding gegeven tot het maken van de volgende opmerkingen en het stellen van de volgende vragen.

Inleiding

De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA**, **SP** en **PvdD** hebben met belangstelling kennisgenomen van het gewijzigd voorstel van wet. Naar aanleiding hiervan hebben zij een aantal gezamenlijk geformuleerde vragen.

De leden van de **VVD**-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de wijzigingen in de Tabaks- en rookwarenwet. Ter verduidelijking stellen zij graag nog enkele vragen aan de regering.

De leden van de **D66**-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de regeling van nicotineproducten zonder tabak en nicotineapparaten en hebben hierover nog een aantal vragen.

De leden van de **PVV**-fractie hebben kennisgenomen van het voorliggende gewijzigde wetsvoorstel. Naar aanleiding hiervan hebben zij een tweetal vragen.

¹ Samenstelling:

Van Wijk (BBB), Van Knapen (BBB), Lievense (BBB) Janssen-van Helvoort (GroenLinks-PvdA), Van Gurp (GroenLinks-PvdA) (*ondervoorzitter*), Fiers (GroenLinks-PvdA), Roovers (GroenLinks-PvdA), Thijssen (GroenLinks-PvdA), Geerdink (VVD), Kaljouw (VVD), Klip-Martin (VVD), Prins (CDA) (*voorzitter*), Bakker-Klein (CDA), Moonen (D66), Van Meenen (D66), Bezaan (PVV), Koffeman (PvdD), Baumgarten (JA21), Van Aelst-Den Uijl (SP), Talsma (CU), Van den Oetelaar (FVD), De Vries (SGP), Perin-Gopie (Volt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot (OPNL)

Vragen en opmerkingen van de leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, SP en PvdD

De leden van de fracties van GroenLinks-PvdA, SP en PvdD vragen de regering of zij kan aangeven waarom bij de begrenzing van het verbod gekozen is voor nicotinezakjes.

Kan de regering aangeven of het klopt dat met het verbod op uitsluitend nicotinezakjes het de tabaksindustrie vrijstaat om willekeurige andere nicotinedragers op de markt te brengen? Welke preventie gaat hierbij uit van het onder de Tabaks- en rookwarenwet brengen van deze producten?

Is de regering het met deze leden eens dat de handhaving van regelgeving rond deze producten geen taak behoort te zijn die zich beperkt tot docenten of de school in bredere zin? Zo nee, welke bevoegdheden denkt de regering dat docenten hierbij zouden moeten of kunnen hebben in termen van sanctionering van maatregelen?

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport geeft aan te willen wachten op de uitslag van het onderzoek van het Ministerie van lenW naar de milieueffecten van deze producten. Kan de regering aangeven welke maatregelen zij verwacht dat er genomen gaan worden als blijkt dat deze producten schadelijk zijn voor het milieu?

Kan de regering aangeven op welke wijze de volksgezondheid wordt meegenomen in dit onderzoek en of ook hieraan consequentie zullen worden verbonden?

Kan de regering aangeven waarom bij nieuwe tabaks- en/of andere nicotinehoudende producten andere toelatingsnormen worden gehanteerd dan het geval is bij andere nieuwe voedings- en genotmiddelen die op de markt gebracht worden? Kan de regering zich voorstellen dat andere voedings- of genotmiddelen op de markt zouden worden toegelaten onder een vergelijkbaar licht regime van beoordeling? Zo ja, op welke wijze? Zo nee, waarin schuilt dan de reden om nieuwe tabaks- en/of andere nicotinedragers oogluikend toe te laten?

Kan de regering aangeven waar de productie van vapes en e-sigaretten plaatsvindt? Betreft dit ook Nederlandse bedrijven? Zo ja, welke bedrijven zijn dit? Hebben deze bedrijven een milieuvergunning om te werken met stoffen als lood, cadmium en uranium? Hoe wordt hierop gehandhaafd? Zo nee, uit welke landen komen deze producten? Welke importregels gelden er rond deze stoffen? Hoe is de handhaving hierop geregeld? Hoe verhoudt de distributie en de verkoop zich tot de geldende milieuregels die betrekking hebben op deze milieu- en gezondheidsbelastende stoffen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de VVD

Is de regering het met de leden van de VVD-fractie eens, gezien de gezondheidsrisico's van vapes die inmiddels in meerdere wetenschappelijke onderzoeken naar voren zijn gekomen zo groot zijn, dat een totaalverbod hierop in feite niet langer uitgesteld zou moeten worden?

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft eerder aangegeven dat een verbod op e-sigaretten nog niet mogelijk is, omdat dit product in de Europese Tabaksproductenrichtlijn op dezelfde manier wordt gereguleerd als andere tabaksproducten door middel van een ontmoedigingsbeleid. Is in de Europese Tabaksproductenrichtlijn de vape door de technische uitvoering gelijkgesteld aan een e-sigaret?

Als de vape niet gelijk gesteld is aan een e-sigaret op grond van de Europese Tabaksproductenrichtlijn, waarom is er – gezien de gezondheidsrisico's – niet gekozen voor een apart totaalverbod op vapes in plaats van een ontmoedigingsbeleid met een verbod op smaakjes en verkoopbeperkingen?

De e-sigaret is oorspronkelijk ontwikkeld om mensen van het roken af te helpen, terwijl de vape ontwikkeld lijkt te zijn om met name jongeren weer aan het roken te brengen. Als de vape wel gelijkgesteld is aan een e-sigaret op grond van de Europese Tabaksproductenrichtlijn, gaat deze vergelijking gekoppeld aan de enorme gezondheidsrisico's dan nog wel op tegen een ontmoedigingsbeleid in plaats van een totaalverbod?

Als de Europese Tabaksproductenrichtlijn een algemeen verbod op vapes tegenhoudt en de inmiddels vastgestelde gezondheidsrisico's zo groot zijn, wat verwacht de regering dan te gaan doen om zo snel mogelijk tot een algeheel verbod op vapes te komen? Gezien het feit dat jongeren, ondanks het ontmoedigingsbeleid, nog steeds eenvoudig aan vapes kunnen komen, vragen de leden van de VVD-fractie of er dan, in het licht van de recent aangenomen moties, wel gewacht kan worden op meer onderzoeken en uitsluitend overleg met de Europese Commissie hierover?

De leden van de fractie van de VVD zijn van mening dat het wetsvoorstel erg moeilijk te handhaven is. Vapes zijn erg gemakkelijk verkrijgbaar in het buitenland en via internet. Heeft de regering ideeën om het toezicht en de handhaving zodanig in te richten dat dit een substantiële daling van het vapegebruik tot gevolg heeft? Hoeveel capaciteit verwacht de regering hiervoor nodig te hebben en op welke wijze en op welke termijn kan dit gerealiseerd worden? Welke handhavingseffecten verwacht de regering hiervan en op welke termijn? De leden ontvangen graag een onderbouwing van deze verwachting.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van D66

Voor de leden van de D66-fractie is het belangrijk dat de aankomende generaties rookvrij zullen zijn. Dit wetsvoorstel draagt bij aan het beperken van de toegang tot schadelijke nicotineproducten, die kunnen aanzetten tot roken. Over het voorstel hebben deze leden een aantal vragen.

Met het voorliggende gewijzigde wetsvoorstel beoogt de regering nicotineproducten zonder tabak (NZT) voor oraal gebruik te verbieden. Dit vanwege het feit dat deze producten te veel lijken op het in EU-verband verboden snus. Uit onderzoek van RTL Nieuws blijkt dat vapes met een smaakje nog veelvuldig verkrijgbaar zijn voor jongeren.² Ook dit product is sinds 1 januari 2024 verboden in Nederland. Hoe verklaart de regering het feit dat er nog steeds een groot aanbod is aan vapes met een smaakje? Hoe zorgt de regering ervoor dat het verbod op NZT voor oraal gebruik ook daadwerkelijk zal leiden tot het verdwijnen van deze middelen uit de Nederlandse maatschappij, aangezien dit voor vapes met een smaakje niet het geval is?

In de nota naar aanleiding van het verslag van de Tweede Kamer stelde de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport het volgende: *«Bovendien verwacht de regering dat het gebruik en de populariteit van*

² Houterman, K., Van Roosmalen, M. en Van Hijfte, R., RTL Nieuws, *Onderzoek; Vapes van Nederlandse kinderen in lab onderzocht: bomvol gif, lood en te veel nicotine*, 23 mei 2024, via <https://www.rtl.nl/nieuws/artikel/5450560/wat-zit-er-vapes-vapes-van-nederlandse-kinderen-lab-onderzocht-bomvol-gif>

e-sigaretten door het smaakjesverbod, het online verkoopverbod en de neutrale verpakkingen flink zal afnemen en dat daarmee de vraag naar (illegale) e-sigaretten met zoete smaakjes op den duur zal verminderen.»³ Uit meerdere nieuwsbronnen, waaronder NOS en RTL Nieuws, blijkt dat dit niet het geval is.⁴ De leden van de fractie van D66 vinden het zorgelijk dat steeds meer jongeren roken en vaperen. Welke extra maatregelen neemt de regering om het gebruik van vapes terug te dringen?

Eén van de maatregelen die de regering met dit wetsvoorstel neemt is het plaatsen van NZT voor oraal gebruik en nicotineapparaten onder het reclameverbod. De fractie van D66 hoopt dat het verminderen van de zichtbaarheid van deze producten zal leiden tot een afname van het gebruik. Navulbare apparaten blijven echter wel beschikbaar op de markt. Hoe zal volgens de regering het instellen van een reclameverbod voor navulbare apparaten leiden tot een significante afname van het gebruik hiervan?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de PVV

Is de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) voldoende toegerust om geregeld toezicht en controles uit te voeren, teneinde vapes met smaakjes uit het handelskanaal te houden?

In de nota naar aanleiding van het nader verslag zijn op pagina 2 en 3 de volgende opmerking en reactie te lezen: *«De leden van de PVV-fractie merken op dat nu vooral de volwassen ex-rokers de dupe zijn van het smaakjesverbod, nu voor hen de beschikbaarheid van minder schadelijke alternatieven, zoals de vapes/e-sigaret met smaakjes buiten bereik is. Ook in dit kader ontvangen zij graag een reactie van de regering. Immers, ook het Trimbos heeft het standpunt dat volledig overstappen op de e-sigaret gezondheidswinst op kan leveren.*

In de afweging tussen het beschikbaar houden van e-sigarettsmaakjes voor de (beperkte) groep mensen die deze middelen willen gebruiken als stoppen-met-roken-middel en het beschermen van jongeren tegen (het beginnen) van een schadelijke nicotineverslaving door vapes, heeft de regering voor het laatste gekozen. Er zijn voldoende effectief bewezen stoppen-met-roken-methoden beschikbaar zonder de e-sigaret. Op de website www.ikstopnu.nl kunnen mensen terecht voor effectief bewezen stoppen-met-rokenzorg.»⁵

Naar aanleiding hiervan vragen de leden van de PVV-fractie de regering om aan te geven hoe groot de groep mensen is die e-sigarettsmaakjes willen gebruiken als stoppen-met-roken-middel.

³ Kamerstukken II 2023–24, 36 403, nr. 6, p. 20.

⁴ NOS Nieuws, *Jongeren minder tevreden over eigen gezondheid, roken en vaperen meer*, 28 mei 2024, via <https://nos.nl/artikel/2522159-jongeren-minder-tevreden-over-eigen-gezondheid-roken-en-vaperen-meer> en Houterman, K., Van Roosmalen, M. en Van Hijfte, R., RTL Nieuws, *Onderzoek; Vapes van Nederlandse kinderen in lab onderzocht: bomvol gif, lood en te veel nicotine*, 23 mei 2024, via <https://www.rtl.nl/nieuws/artikel/5450560/wat-zit-er-vapes-vapes-van-nederlandse-kinderen-lab-onderzocht-bomvol-gif>.

⁵ Kamerstukken II 2023–24, 36 403, nr. 9, p. 2–3.

De vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport ziet met belangstelling uit naar de **nota naar aanleiding van het verslag** en ontvangt deze graag **uiterlijk vrijdag 5 juli 2024**.

De voorzitter van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
Prins

De griffier van de vaste commissie voor oor Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
De Boer